

NÉPNEVELŐ.

KATH. NEVELÉS-OKTATÁSÜGYI LAP.

Megjelenik a szorgalmi időben minden szombaton.	Szerkesztő és laptulajdonos: Dr. KOMLÓSSY FERENCZ.	Hirdetéseket felvesz Magyarország részére a kiadóhivatal. — Ausztria és külföld részére kizárólag Friedl Hubert (Bécs, V. Margarethenpl. 2.)
Előfizetési ár: Egész évre 4 frt Negyed évre 1 frt Fél évre . . 2 frt Egyes szám 10 kr.	Főmunkatárs: Zelliger Vilmos.	Egy 4 hasábos petsor 5 kr. Pályázatok sora 10 kr. — Bélyeg 30 kr.
	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VI. Érsek-utca 2. sz.	

TARTALOM: Kath. tanító-szövetkezetek. Dr. Gyürky Ödön. — A jó tanító tizenkét erénye. I. A komolyság. Gibárt. ker. isk. testvér. — Furcsa világ. Várnay. — Levelezés. Beszéljenek a tények. M. M. — Tárca: Bezárt gyermekek Czener Lajos. — Irodalom és művészet. — Vegyesek. — Tanügyi tájékoztató. — Hirdetések.

Kath. tanító szövetkezetek.

I. »A IV. országos tanító-gyűlés előkészítő bizottsága felhívást intéz a vidéki tanító-egyletekhez: hogy mielőbb állapítsák meg azon tárgyakat, melyeket a nagygyűlésen megvitatni óhajtanának.« Ez a rövid közlemény volt a múlt év tanügyi történetének utolsó eseménye, mely akár véletlenül, akár szándékosan, mintegy behantolta a múltat, és egyuttal irányt mutatott a jövőbe is, megjelölve a tét, melyre a néptanítóknak első sorban kell gondolniok. Megérdemli tehát e rövid szavu értesítés, hogy mi is gondolkodva álljunk meg felette, hogy következtetéseket fűzzünk hozzá, mint a láncszemhez láncszemet, mint az okhoz az okozatot, s hogy néhány szót intézzünk ezen alkalmából tanítóságunk azon részéhez, mely még velünk együtt érez, velünk gondolkodik, lelkesül a kath. tanítósághoz.

Magyarország tanítói eddigelé három ízben gyűltek össze már országos értekezletre. Fővárosunk háromszor nyitotta meg falait a nemzet nap-számosainak, kik hordozzák az élet nehéz terhét, szántják az édes anyaföldet, a nemzet jövőjének, nagyságának reményét, hintik a tudomány, a művelődés magjait, — és aratni mégis, nem aratnak soha. Ószinte barátsággal vette körül a férfiakat, édes reménységgel, forró vágyakozással nézve mindig e tanácskozások felé, lesve az eredményt, várva a hasznot, melyet az egyesült erőnek létrehozni kell. Nekünk katolikus tanítóknak azonban, mind a három ízben keserű csalódás jutott osztályrészül.

Az első országos értekezlet ugyanis, mely még a 48-ik év szép, de zivatarteljes napjaiban tartatott meg, nem akart kevesebbet, mint az iskolákat teljesen kivonni papjaink kezéből; megfosztva azokat minden igazgatási joghatóságtól. A vallásoktatást pedig minél szűkebb térre akarta szorítani. Az 1881-ben tartott országos tanító-gyűlés még tovább ment. Nemesak leszavazta nagy többséggel és számosak tüntető tapsai között, egy kath. tanító azon indítványát: »hogy a fegyelemhez első sorban a hiterkölesli nevelés tar-

tozik«; hanem a jövőre nézve még a felekezeti tanfelügyelőket és hitelmezőket ki is zárta a tanító-gyűlésen való megjelenhetésből. Melynek folytán, a kath. tanítók kénytelenek valának ezen országosnak nevezett tanító-gyűlést odahagyni s a további tárgyalásoktól visszavonulni.

Ily körülmények után nem esoda tehát, hogy midőn a harmadik orsz. tanító-gyűlés 1883-ra összehívott, a kath. tanítók hamleti határozatlansággal álltak azon kérdéssel szemben: megjelenjenek-e ott, vagy sem? A kérdést a kath. tanítók legfőbb hatósága, a püspöki kar döntötte el, megengedve a kath. tanítóknak, hogy még egyszer »próba képen« megjelenhessenek.

A próba azután meg is történt. Az értekezlet elején Gönczy Pál, volt államtitkár s annyira megjubilált pedagógus, mindjárt egy jellemző nyilatkozatot tett, mely a kath. neveléstannak, a kath. nevelés magasztos szellemének és céljának szelid oldalba döfése volt. »Feladatunk az — ugymond — hogy a népet neveljük jó erkölcsűvé, valóságossá, munkássá, de mindenkifelett éppé és egészségessé.« A modern nevelés ezen materialis céljára való ráutalás már előre elárulta a gyűlésen uralkodó hangulat szellemét és irányát.

S az értekezlet csakugyan ilyen szellemben is folyt le. Első sorban kirekesztették a gyűlésből a kath. tanító-egyletek papi jellegű képviselőit, köztük a jeles Fonyó Pált is, a kath. tanítók akkori vezérférfiát, s a jeles kath. tanügyi író, azon nagyon is jellemző indokolással, hogy »csak világi tanító képes és hivatott a kormány tanító-gyűlésében a népnevelés érdekében működni.«

Ez rövid historicuma a nálunk eddig lefolyt orsz. tanítói gyűléseknek. Ily előzmények után nézünk eléje az idén megtartandó negyedik értekezletnek. Sőt már ennek is meg van a maga előfutárja. A múlt évben tartotta meg gyűlését az előkészítő bizottság. Megtartotta pedig Szt. István napjának délelőttjén, mely nem csak nemzeti de a katolikusokra nézve egyházi ünnep is, mely minden hívőre bizonyos kötelezettséggel jár. Elfogadtatott azután egy határozati javaslat, melynek éle szintén egyedül a kath. nevelés fér-

fiai ellen van irányítva. Azt, hogy az orsz. tanítói gyűlésen ezután hozandó határozatok, az ország tanítóinak közvéleményeként tekintendők.

Nagy fának rendesen nagy árnyéka szokott lenni. A vihart megérzi előre az ember és állat egyaránt. Nem ok nélkül mondottuk tehát, hogy a megújuló év első napjaiban ezen dologra fordítsuk ujjalag kath. tanítóink figyelmét, nehogy készületlenül találjon a vihar, mely, ha nem vigyázunk, magával minket is elsodor. És ez a veszély adja most kezünkbe a tollat, adja ajkunkra a szót, éleszti fel szíveinkben a lelkesedés melegét, melytől vezérelve a kath. tanítókhoz, a mi véreinkhez, a mi szeretett pályatársainkhoz néhány figyelemzetést akarunk intézni.

Dr. Gyürky Ödön.

A jó tanító tizenkét erénye.

(Boldog De la Salle Jánostól.)

A következők, miket a t. magyar tanítói és nevelői karral közölni akarunk, boldog De la Salle János azon neveléstani művéből vannak véve, melynek boldog szerzője »A jó tanító tizenkét erénye« címét adta. A jó nevelés ezen kiváló pártfogója életét, reméljük, e sorok t. olvasói már ismerik a mennyiben mi azt ezen lapok múlt évi 8. számában már röviden közöltük. Azt hittük ugyanis, hogy ezzel a t. magyar tanítói és nevelői karnak egy szíves szolgálatot tehetünk magasztos hivatása néhez, de érdemdús terén. Az egyes erények bővebb kidolgozása ugyanazon rendben, mint boldog De la Salle írta, Agathon keresztény iskola-testvértől van, a ki 1777-től a francia forradalom kitöréséig társulata főfőnöki tisztességét viselte. Ő vonakodván a nevezett zavarban létesült polgári alkotmány megtartására esküt tenni, börtönbe vettetett, a hol tizennyolcz hó-

napig sínlődött. Meghalt 1797-ben. Adja a jó isteni Gyermekebarát, a kegyes Jézus, hogy mindazok, kik a drága ifjúság nevelésével foglalkoznak, szent kegyével az elősorolandó oly fontos, mondhatnánk nevelői erényeket akként gyakorolják, mint szent irójuk, boldog De la Salle János azokat tetteiben érvényesítette!

Minthogy a dolgot kivonatokban adni nem csak nehéz volna, hanem ez által becséből is sokat vesztené, jónak láttuk, az illető erények minden egyesét a fordításban lehetőleg szóról-szóra adni.

Az egyes erények egymásutánja, mint azt boldog De la Salle maga rendezte, a következő: 1. Komolyság. 2. Hallgatagság. 3. Alázatosság. 4. Okosság. 5. Bölcseség. 6. Türelem. 7. Tartózkodás. 8. Szelidség. 9. Buzgóság. 10. Éberség. 11. Jámorság. 12. Nagylelkűség. — A rend, a mely az egyes erények, vagy a mi itt ugyanazt jelel, nevelői tulajdonok leírásában követve volt, a következő: Minden egyes erény (illetőleg nevelői tulajdonság) valódi jelvényei, valamint sajátosság és ellentétes vonásai fejtenek ki. Minden figyelmes és értelmes tanító megtanulhatja abból, hogy mit kell tennie és mit kerülnie, ha tanításában czélt akar érni.

Meg kell még jegyeznünk, hogy talán sokan a t. olvasók közül jobban szerették volna, ha az illető erények összefüggésük szerint rendezve következnenek egymás után. Ezen esetben a bölcseséget kellett volna valamennyi élére állítani, mert az tárja szemünk elé ama nagy czélt, melyet magának a tanító kitűz. A második helyet az okosság érdemelné meg, mivel ő mutatja meg a tanítónak, hogy kitűzött czélját miként érheti el. Erre a többi erény úgy következhetnék egymás után, a mint már rendezve van, míg a szelidség valamennyi befejezését képezné, mivel a szelidség a jó tanító összes erényeinek tökélye,

TÁRCZA.

Bezárt gyermekek.

Méhdongásszerű zsongó zúgás hangzik szerte a folyosókon, amint az egyes osztályokból a tanító felügyelete alatt ki és hazavonulnak a gyermekek. Könyv a kézben, kalap a fejen, párok-párok egymás mögött, hosszú sorban vonulnak a kapu alá. Ott még egyszer megállnak, igazodnak, közösen és hangosan elmondják az »Isten adja meg«-et, amely hosszan, mélán hangzik vissza a megürült épületről, s azután riadó vígsággal, ug-rándozva oszolnak szét és sietnek haza oszonnálni — ha t. i. délután van. Végigjárhatjuk már a termeket, nem hangzik a tanító szava, nem a vidám, csengő gyermekhang, nem a táskák és könyvek, meg táblák csörrenése — üres minden. Szinte barátságtalanul merednek az egyes osztályok nyitott ajtaikon keresztül az arra járóra, konganak a lépések s az egyedüliség komor érzete vesz erőt azon, aki úgy 4 óra után visszamegy az elhagyott

helyre, hol csak rövid néhány perc előtt zsi-bongott, pezsgelt az élet.

Nézzünk be ilyenkor az iskolába, járjuk végig a hidegen meredő folyosókat s a nyitott ajtókkal látogató termeket. Nem kell félnünk, hogy valakit meghaborgatunk, legfeljebb a tisztogató iskolaszolgával találkozunk. De mégis! mintha valami zúgás, vagy szellemek szakgatott lihegése hallatszanék onnan az utolsó teremből. Hajlandók volnánk kisergetnek tartani, ha még Könyves Kálmán vissza nem kergette volna ezeket az urakat (és hölgyeket!) üreges sirjaikba. Meg aztán az ilyen szellemkéek nagyon nem szívelik az iskolaszagot. Hisz félnek a világosságtól, leginkább pedig a tudomány fáklájától. De mi lehet akkor az a sirás, az a meg-megújuló csukló sóhajlás, ami onnan felénk hangzik? Menjünk közelebb. Lassú léptekkel, visszafojtott lélekzettel, lábujjhegyen közeledjünk s csak úgy suttyomban tekintsünk be, hogy el ne ijesszük az esetleg ott konferenciázó — gnómokat. Mert hátha mégis?! És csakugyan, ki hitte volna! Négy vagy öt apró valaki van ott; arczukat rejtelmesen padra fektetett könyökeikbe teme-

kiválósága miatt, melyet neki a szeretet, mint az összes erények királynője kölesönöz. Ezt azonban nem fogjuk tenni, és pedig ugyanazon okból nem, melyből azt Agathon testvér maga sem tette: okozatul is ugyanazt hozzuk, a mit ő az általa kiadott művecske előszavában mond: »Ilyen be rendezés nekünk igen tudományosnak látszott minden gyakorlati haszon nélkül«; továbbá azt hittük, hogy azon rendet kell megtartanunk, melyet boldog Alapítónk, De la Salle János nekünk adni maga jónak talált.

Azon boldog reményben tehát, hogy édes fáradságunknak bő és üdvös gyümölcsözése leszen, örömet szenteltük sok teendőink között itt-ott kinálkozó szabad pillanatokot ezen dolog magyarisítására. Részünkről még nagyobbakat és többet is készek vagyunk áldozni és tenni, ha tudjuk, hogy Isten dicsőségére és Mária-Országa buzgó polgárai üdvére és hasznára szolgál. Adja a jó Isten, hogy mindezek megtörténjenek, de mi is részünkről tegyünk, a mit tehetünk!

I. A komolyság

azon erény, mely a tanító egész külsejét a szerénység, illem és jó rend szabályai szerint rendezi. Azon tanító, a ki ezen erényt bírja, magatartásában természetesen, kényszer nélkül és nem mesterkéltséggel; fejét nem rázza és egyik oldalról a másikra nem forgatja. Tekintete biztos és vidám, mesterkéltség és szigor nélkül; beszéd közben nem nevet és illetlen mozdulatokat sem tesz. Lényege nyájas; keveset és mérsékelt hangon beszél; abban, a mit mond, se nem sértő, se nem maró, se nem fenhéjázó, se nem póriás, se nem udvariatlan, bár kivel szemben is. Meggyőződve, hogy komolyság, szerénység és tartózkodás sem jószág, sem zsenyégre vonalmat nem zár ki, oda törekszik, hogy szeretetre méltó tulajdonságai által a gyermekek vonalmát megnyerje, jól tudván,

tük s mozdulatlanul ülnek a padokban. Csak úgy a könyökük alul hallatják azokat a szomorú, csukló, rövid sóhajtasokat, melyek néha egész a sirásig, sőt zokogásig fokozódnak. Arczaikat nem vizsgálhatjuk meg, mert hisz el vannak temetve a padokon. Időnkint meg-megmozdul egyik-másik fej, megigazodik fekvésében, sőt egy kissé fel is emelkedik, de csak azért, hogy aztán annál jobban belevájja magát a könyök-burkolatba. A padokon irták és könyvek láthatók. A fogasokon néhány kis kalap lóg, meg egy pár táská. Hát a gnómok kalapban és táskával járnak? Ezt még eddig nem is tudtuk. Dehogy, hisz ezek nem gnómok, habár kicsinyek, hanem gyermekek, akik ki tudja miért itt lettek marasztalva, vagy prózában szólva, be lettek zárva. Csendesesen, észrevétlenül álltunk a nyitott ajtóhoz, ahol ez a látvány elénk tárult. Még eddig nem is sejtik, hogy nézzük őket. Vigyázzunk, hogy ne is vegyenek észre s nézzük őket tovább. Várjunk, mi fog történni. Most egyszerre egy határozott, kemény hangot hallunk: „A sirás úgy sem használ; lássatok hozzá és készítsétek el a feladványt; aki szépen megcsinálja, azt előbb

hogy akkor tanításaihoz örömebben sietendek, azokat tanulékonyabban elfogadják és pontosabban fogják követni. De irányukban magát nagyon szabaddá sem teszi. Belsőséget és bizalmasságot egyikökkel sem táplál.

Az sem czélja, hogy tőle a gyermekek csak féljenek, hanem főfigyelmét leginkább arra irányozza, hogy bizalmukat megnyerje, hogy megismerni tanulja azon erényeket, melyekkel talán már bírnak, hogy azokat ápolja és tökéletesbitse; hogy tévelykeit és erkölesi hibáikat könnyebben fölismerhesse, hogy valamennyit, amennyire csak lehetséges, megjavítsa. Viseletétől azért mindent távol tart, a mi szigorúságot, kevélységet, nagyzást árulhatna el; általában mindent, mi által magát durvának, túlszeszéyesnek, közönyösnek és nehezen kielégíthetőnek mutathatná. Éppen úgy kerüli a fontoskodó, igen szigorú hangulatot, mely a tanulókat akadályozza, hogy magukat úgy mutassák, mint a milyenek és a mely okozza, hogy a tanító szeméitől elvonják magukat és elrejtik azon rosszat, melyet könnyen elháríthatna, ha előtte ismervé volna. Ilyen modor elvonja tőlük az egész szabadságot is, mely a szívükben rejlő jó eszrét fejlesztené.

Tiszteletet és hódolatot is követel tőlük; mert a tanulók arra sohasem fognának hallgatni, a mit nekik egy olyan tanító mond, a kit nem becsülnek nagyra. Azért sohasem hagyja figyelmen kívül, hogy neki valamennyi erény példányképeinek kell lennie. Egész külsejében oly magatartást és illemet tanúsít, mely szellemi érettségének, jámborságának és bölcsességének gyümölcse. Mindenekelőtt azonban gondoskodik, hogy lelke és kedélyének öszhangzása által nyugalmát megtartsa.*) Tartózkodik a hanyag, illetlen mo-

*) Ezen öszhang a lélek békés és egyenlő magatartásából áll, mely semmiféle esemény által, bárminemű legyen is az, nem háborítatik meg. Ez az által érhető

eresztem haza.“ Aztán lépteket, esikorgó, erőteljes lépteket hallunk a terem hátsó részéből. Hisz' itt még valaki van. Könnyen kitaláljuk, hogy az a tanító. A hallott intésre egy-kettő lassan felemeli fejét, kabátja ujjával szomorúan végigtörli sirástól nedves szeméit, s babrálva, újra-újra előtörő könyvekkel, kezébe veszi a tollat és irkát, meglapozza a könyvét és munkához lát. A jó példán buzdulva a másik kettő-három is vontatva, ugyanígy tesz s dolgozva-sírva, sirva-dolgozva végzik a feladványt. A nyikorgó férfi-léptek majd innen majd onnan hangzanak — a tanító bizonyára végignézi a megkezdett feladatot, hogy jól fogtak-e hozzá. Aztán úgy halljuk, mint mikor valaki lépesőn megy fel; bizonyosan a katedrara ment a tanító s maga is valamit dolgozik, hogy ne vesszen kárba az az idő, amit a bezárt gyermekekkel tölt. Kis idő múlva egyik is, másik is újra erősebben kezd a sirást, fúldoklik, zokog, de a katedra irányában esend van, a tanító úr nem látszik tudomásul venni a nagy szomorúságot, ő bizonyosan tudja, miért. Kukkintsunk közelebb, de óvatosan, hogy észre ne vegyenek. Most az egyik gyermek minden

dulatoktól is, a túlságos vidámságtól minden könnyelműségtől, minden csélesapságtól és mindattól, a mi a könnyelműséggel határos. Mivel pedig a komolyság — túlságba menve — őt nevétségessé és kiálthatatlanná tenné, igyekszik azt a kellő határok közt megőrizni.

Ezen erény, ily módon fölfogva és igazi lelki nagyságra alapítva, az iskolába rendet hoz, a tanítót minden önmegfeledezés ellen biztosítja, a tanulókat kötelemükkel megtartja és a tanító irányában vonzalmat, bizalmat, tiszteletet és hódolatot gerjeszt bennük. Az idézettek és a komolyság ellen törő hibákon kívül még a következőket kerülje a tanító különösen: a fölháborodást, indulatosságot, a kevély és fenyegető tekinteteket, a türelmetlenséget, gorombaságot, gyermekességet, a parancsoló modort és a sértő vagy színeskedő és gúnyoros szelidség által kiejtett szavakat. Ezen hibáktól való tartózkodással meg nem elégedve, egyszersmind mindazon fintorgatásoktól, tréfáktól és büntetésekől is óvakodni fog, melyek a rendet zavarják és hatótakat okoznak, vagy valamiképp illetlenek. Kerüljön általában minden illetlent: mint a sötét, bosszús arczkifejezést, a szájjal való bizonyos mormogást, nevétséges czifraságokat, valamint a rejtélyes, túlzott, önző külsőt, a hirtelen testmozdulatokat, vállvonásokat, túlságos tagjáratásokat, a padlón való tombolást, vagy az asztalra és padokra való ütést, hogy a tanulókat csodálkozókká vagy félelmesekké tegye.

»A beszédben, társalkodásban, szeretetben, hitben légy példája a hiveknek« (Tim. I. 4, 12).

el, hogy az ember a dolgokról helyes képzelmet alkot, felelmét és vágyait mérsékli és mindenre, a mi bekövetkezhetik, elkészülve van.

felszólítás nélkül felkel a helyéről, összeteszi kis kezeit és esendesen sirva ballag a tanító felé. Szinte megesik a szívünk szegénykén. Jóképű fiúcska s oly vonzó az a kis bánatos arczkája a könnytelten szemekkel. Halljuk a félve mondott könyörgést: tanító úr kérem, jó leszek. Egyszerű szavak. De a hangján is meghallatszik az őszinteség. Ugy látszik a tanítóra is hatott, mert mindjárt halljuk az előbbinél lágyabb hangon: Fogsz-e még egyszer? Már derül a kis könyörgőnek arca s félig mosolyogva mondja a »nem«-et, tudva, hogy ez a bocsánat előjele volt. Aztán csakugyan készülődni halljuk; mi esendesen félrevonulunk a legközelebbi üres osztályban. A piczi elmegy az ajtó előtt s bár arczkája már vidám, mégis ki van fejezve rajta az aggodalom: mit fognak mondani otthon? — Alig ment el az első, már halljuk a másodikat hangos bömböléssel menni a tanító elé. Előre is félrehuzódunk; de ime, ez el lett utasítva a folyamodványával. Ennek is bizonyára meg van a maga oka; a tanítónak jól kell ismernie növendékei természetét.

Itt eleget láttunk, most távozzunk, de vigyázza. Halk hangon beszéljük meg a folyosón a látottakat

»Ezekről szólj és ints és dorgálj minden hatalommal. Senki se vessen meg tégedet« (Tim. 2, 15).

Gibárt, ker. iskolatestvér.

Furesa világ.

Egyszer egy adomát olvastam s bár csak távoli összefüggésben is van az alábbiakkal, elmondom. Egy vidéki ember felvetődött a fővárosba, azon időben midőn a kutyák még nem voltak ott adófizető polgárok. Természetesen kutya volt bővíben s mert az egyiknek atyánkfia ábrázata nem tetszett, neki ment, hogy megharapja. A mi jó emberünk se volt rest lehajolni, hogy egy követ vegyen föl a mivel majd megdobja, de nagyon elámult, nem bírta a követ felvenni, lévén az a földbe ékelve. Erre már kifakadt a mi emberünk, hogy: ni, de furesa város; itt a követ megkötik, a kutyát meg szabadon hagyják. Bizony kérem hasonló mód jártam én is, ha nem is kutyával meg követ, hanem mással, a mi sokkal különb.

A mint egyszer (az időt nem árulom el) a főváros utcáin járok-kelek, egy utcasarkon feltűnik nekem egy tábla, melyen ez áll: az állatok védelme a művelt közönségre bízatik, vagy talán nem ép ezen szavakkal, de értelme az volt, hogy ne engedjék az állatokat kizozni. Egy barátságos úri ember még tovább magyarázta t. i. hogy ha valaki állatot bántalmazna, a legközelebbi rendőrről kérdőre vonatható sőt ezért meg is büntetik. Ez a valóban humánus eljárás nagyon megtetszett nekem. Örült a lelkem, hogy manapság már arra is gondolnak, hogy a szegény állatot ne kizozhassák. Avval szépen tovább mentem megint, a főváros szép utcáin s épületeim gyönyörködve. Egyszerre egy háznál nagy csődületet látok, onnan meg nagy lármát. Két asszony veszett ott össze

és tapasztaltakat, mikor a ház egyik távoli sarkából kiabálást, tombolást, lábdobogást s hasonló éktelen zaj üti meg fülünket. A szokatlan s a végtelen házban annyira feltűnő láрма kíváncsivá tesz bennünket. Menjünk arra. Nemsokára kiabáló, sívalkodó gyerekzajt hallunk s a hang után indulva egy osztályhoz érünk. Jöttünk helyre ugrál az a három gyerek, akik az egész nagy lármát csinálták. Mit kerestek ti itt? Egész jókedvűen s vigyorgva felelik: be vagyunk zárva! A teremben iszonyú por, a padok félrehuzva helyükről, a tábla nem épen illendő karrikaturákkal bemázolva, az ablakok nyitva, az egyik betörve, a gyerekek ruhája összetépvé, arcuk vörös, magából kikelve — ilyenek voltak ezek a bezárt gyerekek. A tanító persze nem volt ott. Hol van a tanító úr? kézzeljük. — Hazament és azt mondta, hogy 5 óraker eljön és hazaereszt s aki akkor itt nem lesz, azt másnap megveri, hát itt maradtunk.

Nekünk ez elég. Megyünk. De önkénytelenül összehasonlítjuk magunkban ezt a két bezárást és elgondolkozunk magunkban a fölött, hogy mi az egyiknek és mi a másiknak az eredménye.

Cenner Lajos.

és uramfia egyik a másiknak szebbnél szebb kifejezésekben értésére adja gondolatait és pedig úgy, hogy én mint meglett ember elpirultam. Körül álltak pedig ezt a csatatért asszonyok, férfiak, fiuk meg lányok. No, ugyan nem szégyenlik ezek a némberek magukat itt a gyermekek előtt, gondoltam magamban, hát ilyen szavakkal kell élni? A nagy lármára jön egy rendőr és szép szóval széttuszkolta a lármázókat meg a kíváncsiakat s lőn egy pár perc múlva csend. Oda megyek a rendőrhöz és kérdem, hogy miért nem vitte be ezeket a lármázókat? Azt feleli: mert békében mentek szét. Jól van, ámde nagy lármát csináltak! Az még nem elég ok, ha a rendőri fölszólításnak nem engedelmességek, akkor igen. De hát nem hallotta azokat a trágár szavakat, melyekkel hangosan dobálták egymást? Oh igen, de azok csak becsületsértést tartalmaznak, azért pedig pörölni kell. De hát azok Istent, meg a szenteit is káromolták, aljas, ocsmány kifejezésekkel! Hát avval nem bántottak meg senkit. Senkit? Hát nem látta azt a sok gyermeket? Hisz ezeknek a lelkét mélyezik meg ezekkel a beszédekkel? Hát az semmi? Igaz, hanem hát kérem nálunk a káromkodás nincs eltiltva. Ah úgy, az már más. Hisz igaz is, nincs az sehol a törvény által eltiltva.

A mint megint tovább megyek, hát egy látszerész kirakatában egy pár képet pillantok meg, melyeken az alakok tetőtől talpig »mezítláb« voltak. Hm! Micsoda dolog ez? Megint csak oda fordulok egy rendőrhöz, hogy kérem vétesse ki ezeket a képeket onnan. Azt mondja, hogy ő neki semmi köze hozzá. Hát, mondom, ha valaki egy kutyát jól elverne, azt bevinné? Igen. És azokat a képeket, melyek a gyermek kíváncsiságát feltűzelik és azt sokszor a rossz útra csábítják nem távolítja el? Nem. No már itt én is felkiáltottam: furcsa egy város ez. Itt úgy látszik csak az állatot védik, az embert nem.

A gyermeknek legszebb díszé és legbecsesebb erénye a szeméremérzet. Ez az, a mely a gyermeket kedvessé teszi előttünk, ez a míg megvan, adja meg az ártatlanság nyibusát, ez teszi megközelíthetlenné a nőt. Ezen erényt kell mindenha a gyermekekben ébreszteni, ezt ápolni és fejleszteni, mert ez hozza a legszebb gyümölcsöket. Ezt kell óvni minden rossz benyomástól, minden veszedelemtől. És mit tapasztalunk? Hogy a szülők épen erre figyelnek legkevésbé, gyermekeik előtt gondatlanul oly beszédeket hallatnak, melyek jó gyümölcsöt nem hoznak sőt hány szülő van, ki gondolatlanságában még tovább megy? Ig y ápolva a szemérem érzetét, nem csodáljuk, hogy ma oly erkölcselen világot élünk, de jó példával is jár elül a főváros. A ki szebbnél szebb, czifránál czifrább beszédet akar hallani, menjen oda fel, teszem pl. a piacra, vagy egy óra hosszat az utcákon fel s le. Nem hiszem, hogy ne akadna egy kis ily fajta gyönyörűségre.

Hát bizony kérem én úgy hiszem, hogy jobb volna azon az utcasarkon a tábláról a mostani szöveget letöröltetni és helyébe ezt írni: A szeméremérzet oltalma a művelt közönségre bízott; egyszersmind meghagyni a rendőröknek, hogy

az illetlen, szemérem-sértő kifejezések használót irgalom nélkül fogják be. A képeket a kirakatokban is jó volna egy kicsit megvizsgálni, mert ha már árulják is, de közszemlére — a gyermekek szeméi elé — ne telessék ki azokat, melyeken a ruha hiánya feltűnő. Hogy azért a morál nem igen fog javulni, azt elhiszem, hanem mégis talán azt eredményezi, hogy a szülék látva a hibát, maguk is egy kicsit figyelmesebbek lesznek otthon is és meg lesz az a mit ohajtunk: Oltalom a szeméremérzetnek.

Várnay.

Levelezés.

Beszéljenek a tények!

A peredi kántortanítói állomás ügyét minden áron a személyeskedés terére akarják vinni. Azonban, ha ez kedves eleme is valakinek, mi őt oda nem fogjuk követni. Mi nem keressük a perpatvart; nem akarunk sem izgatni, sem lázítani, sem fenyegetőzni, sem egyházi hatóságaink határozatai fölött illetéktelenül ítéletet, mint a mikkel nagy igazságszeretettel vádolnak bennünket. Természetes, és ezt teljes tisztelettel mindenki iránt, de őszintén kijelentjük, hogy a peredi különben igen tisztelt, iskolaszéket magunkkal szemben még nem tartjuk oly »egyházi hatóság«-nak, melynek minden határozata előtt, — mint a dalai láma előtt hallgatva, szent borzalommal le kell borulni. Mi egyszerűen figyelmeztetni akartunk a »Tiltakozásban« a peredi iskolaszéknek, csekély véleményünk szerint, sérelmes határozataira. Tettük ezt oly módon, hogy rosszakarat nélkül senki sem találhatott a »Tiltakozás«-ban okot azon éktelen haragra, mely a »Tiltakozás«-ra irt válaszbán és a vágkirályfai levélben forr. Nem is bolygattuk volna tovább a már bevégzett dolgot, de hát a peredi iskolaszék prókátora jószándékunk tisztaságát, őszinteségünket és igazlelkűségünket vonta kétségbe, s így kényszerít bennünket arra, hogy a tényeket beszéljünk.

Itt közöljük a legkegyelmesebb választ.*)

Másolat. 6169. sz. Ntdő Alesp. Tanf. és Plébános ur! A peredi híveknek Ntdőséged folyó hó 2-án 339. sz. a k. jelentésével pártólólag hozzáam felterjesztett abbéli kérésére nézve, hogy a kántortanítónak fizetése a fennálló canonica visitatio némely szabványainak megváltoztatásával rendeztesse, a következőket jegyzem meg. A kérvény I., III., IV. és V. pontjaiban elszámolt óhajokat és kívánásokat az előadott indokoknál fogva nem csak méltányos de igazságosoknak is tartván, azokat teljesítendőkné találok. A mi azonban a II. pontban előadott kérelmet illeti, hogy a kántortanító jövőre a második segédtanítót is legyen köteles élelemmel és fizetéssel ellátni, ezt sem méltányosnak, sem igazságosnak nem tartom. A mi ugyanis a kérelem indokául felhozatik, hogy a kántortanító a tagosítás alkalmával több földet kapott, ez őt törvény értelmében megilleti s ezt nem a községtől, de a földes Uraságtól kapta. De ha ekkép földbirtoka szaporodott is, kétségkívül a sokkal magasabb adó következtében megszorodtak a kiadásai is. E tekintetben ennél fogva még mindig elegendő teher fog háramlani a kántortanítóra, ha ő a községtől ezentül is nyerendő évi 120 frt fejében fogja a második tanítót fizetéssel és élelemmel ellátni, a mi az ujonnan szerkesztendő díjlevélbe is felvehető. Mindezek után meghagynom Ntdőségednek, hogy az előadottak értelmében új díjlevelet állíttasson ki s ezt jóváhagyás czéljából három példányban ide terjeszse föl. A bemutatott jövedelmi összeírás visszazáratik. Kelt Esztergomban, 1889. novem-

*) A peredi iskolaszék jegyzőkönyvét és az egyházmegyei hatósághoz intézett kérvényt — mely kezünk között van — tárgyalmaz miatt nem közölhetjük.

A szerkesztő.

ber 10-én, János bibornok érsek Ntdő Jakab János al-
esperes tanfelügyelő és plébános Urnak, Zsigárdon.

És most összegezzük számadásunkat. I. Tény, hogy a peredi iskolaszékben meg volt az a jámbor, keresztény (?) szándék, hogy a kántortanító fizetését megcsontsák, illetve, hogy a kántortanítóra új terhet rójon.

2. Tény, hogy az iskolaszék a párbért csak 83 p-
mérőben állapította meg és csak a »tiltakozás« meg-
jelente után indítványozta a peredi ft. plébános ur a
83 pmérőt 100-ra emelni.

3. Tény, hogy Ó Eminenciája a kántortanítónak
fogta pártját. Köszönet érte! M. M.

Irodalom és művészet.

— **A zsidók szertartásai és szokásai.** Olasz
nyelven írta: Medici Pál, tudor. Latinra fordította
és héber idézetekkel ellátta, Rosty Miklós, pálos
r. szerzetes. Magyar nyelvre lefordította: Fesz-
tőry József, vécei g. kath. lelkész. A mun-
kácsi e. m. kántortanítók leány árvaházi alapjá-
nak tulajdona. Ezen műben közelebbről megis-
merkedünk a judaizmus belső szervezetével, és számtal-
an bibliai idézet alapján meglátjuk az »árnyé-
kot« és a »valóságot«, vagyis az ó és új szövete-
séget; párhuzamot vonhatunk a kereszténység és
a judaizmus között, mely utóbbinak legyőzésére
megbecsülhetetlen érveket szolgáltat e könyv. A
műnek azonban más célja is van, kimutatni azt,
hogy az üdvözülhetőséghez nem elégségesek a ritu-
sok, hanem a szeretet, s ennek megfelelő cselek-
mények, t. i. az erény gyakorlása és követése, a
bűnnek pedig kerülése. A rendkívül érdekes könyv
ára 1 frt. Megrendelhető a »Kelet« szerkesztősé-
génél Ungvárott. Tekintettel arra, hogy a könyv
jövendelme a kántortanítók leányárvaházának van
szánva, a legmelegebben ajánljuk.

— **Megrendelési felhívás ily című füzetre:** Mivé-
letta katolikus Magyarország vagyis A ma-
gyarországi katolicizmus jelenlegi Egyházpolitikai hely-
zetét ábrázoló napi kérdések. Írta: Dr. Laurán Ágoston,
szent Ágostonról nevezett kalocsai cz. apát, nagy-
váradi gör. szert. kath. kanonok. A füzetkét képező cik-
kek czimei ezek: I. A »tértvények«-ről. II. Az »Egy-
ház« és az »állam« közötti »párhuzam«. III. A »rever-
zálisok«-kal foglalkozó fejtegetéseim védelmére. IV. A
vegyes házasságokból született gyermekek vallásos nevel-
tetése körüli szabálytalanságok, és ezeknek valódi okai
V. A »tények logikája« és a »reverzálisok«. VI. Dr. Szi-
lágyi Dezső programlevele. VII. A nemzet »hagyomá-
nyos elvei«. VIII. A kath. vallás és az 1848. XX. t. cz.
IX. Felelet a »Havi Közöny«-ben hozzám intézett jog-
ügyi kérdésekre. X. A parlamentben meghurczolt kath.
érdekek. XI. A modern »szabadelvűség«-ről. XII. A klé-
rusnak a politikába való elegyedéséről. XIII. Az én nem-
zetiségi politikám. XVI. A keletről hozzánk beözönlő
kéregetők. XV. A türelmetlenségről. XVI. Leszámolás
egy régi ellenféllel (Rusztikus). XVII. A lelkesmereti
szabadságról. A mintegy 10—11 nyomtatott ivre terjedő
füzet ára 80 kr. — Papnövendékeknek 40 kr. A füzet f.
január hó végeig fog sajtó alól kikerülni és a m. t. meg-
rendelőknél keresztikötés alatt bérmentesen megküldetni
Gyűjtőknek öt példány után tiszteletpéldánnyal szolgál
a szerző, kinek művét a lelkészkező papság megérdem-
lett figyelmébe ajánljuk.

— **Előfizetési felhívás** a hazai népoktatási taninté-
zeteknél működő tanerőkhöz, a közművelődési egyletek-
hez és a tanügy barátaihoz! A német paedagogiai iroda-
lom terén megjelent művek közt nincs egyetlen egy,
mely paedagogiai körökben oly szellemi forradalmat
idézett elő, mely a népnevelő rendeltetéséről, munká-
ságáról és képzéséről gyönyörűben szólott, mely a pae-

dagogiát, a didaktikát és methodikát szebben és meg-
győzőbben tárgyalta mint azt Diesterweg Frigyes
Adolf az ő »Wegweiser«-jében tette. Diesterweg, ki az
igazságnak föltétlen híve volt, ki az igazságért élt és
szenvedett, nevezett művébe ezer meg ezer igazságos
eszmét fektetett le. Azt hiszem nem teljesítek fölösleges
munkát, midőn a »Wegweiser« édes hazánk zengzetes
nyelvére átültetve, egyrészt egy — a föld kerekéségén
élő minden nemzetre nézve — nagybecsű művet hazai
irodalmunk keretébe beillesztek, másrészt hazai kartár-
sainknak és az oktatás iránt érdeklődőknek e remekmü-
nek magyar nyelven való olvasására alkalmat nyujtok.
Egyelőre »Diesterweg útmutatójának álta-
lános részére«, mely az egész mű legfontosabb
részét képezi és magában véve kerek egész, bocsátok
ki előfizetési felhívást. A kötet terjedelme körülbelül
15-16 iv. Előfizetési ára 2 o. é. frt. Fölkérem tehát
mindazokat, kik e kötetet megszerezni óhajtják misze-
rint megrendelésüket legkésőbb 1890. évi január hó 31-ig
tegyék, hogy egyrészt a kiadandó példányok számára
nézve tájékozva legyenek, másrészt a nagy szellemi munka
mellett anyagi áldozatok sulya reám ne nehezédjék. A
kötetet legkésőbb 1890. évi márczius 31-én fogom az elő-
fizetőknek bérmentesen megküldeni Bizom a magyar
népnevelők collegiális érzelmében és ügyszeretetében!
Apellálok minden egyes tanférfi és tanügybarát áldozat-
készségére! Nagy-Becskerek 1890. január hóban. Bányai
Jakab néptanító Diesterweg »Wegweiser«-jének fordí-
tója és kiadója.

VEGYESEK.

Elismerés Dr. Komlóssy Ferencznek. A
felső ungi esp. ker. néptanítók köre a következő
elismerő sorokat intézte lapunk szerkesztőjéhez:
Nagyságos képviselő Úr! Századunk jelszava a
haladás. Sokan hangoztatják mai napság e jelszót
a népnevelésügy terén is. De vajmi csekély azok
száma, kik e jelszó hangoztatása mellett ugy a
népnevelés, mint azok vezetői — a néptanítók
érdekében, nemcsak szóval, hanem tettel is köz-
reműködnének. Nagyságodnak e tekintetben na-
gyon sokat köszönhetünk. Azért el nem mulaszt-
hatjuk, hogy a többi néptanító egyesületek pél-
dájára, mi is, a felső ungi esp. ker. néptanítók
köre ne járuljunk Nagyságodhoz, mint a népne-
velés fáradhatlan bajnokához, azon szívünk mé-
lyéből jövő jó kívánatainkkal, hogy Nagyságodat,
ki a néptanítók érdekében, különösen a véderő-
javaslat tárgyalásánál oly szépen védelmezte
ügyünket, s ki a hol csak lehet szívén viseli és
segíteni iparkodik elhagyott állapotunkon, a jósá-
gos Mindenható még számos éveken át tartsa
meg a néptanítók örömeire és a nevelésügy fel-
virágoztatására. Ez alkalommal még arra kérjük
Nagyságodat, használjon föl minden kinálkozó
alkalmat arra, hogy anyagi helyzetünk rendezése
ügyében megindult mozgalom mielőbb megoldást
nyerjen. — Fogadja Nagyságod e sorainkat mély
tisztelőtünk és ragaszkodásunk zálogául, egyuttal
kikérve a jövőre is hathatós pártfogását és tá-
mogatását. — A tanítói kör megbízásából: Laudon
Sándor, köri elnök, Szabó József, egyesületi fő-
jegyző, Göndy Ede, a kör jegyzője, Levandovszky
István, Orlovsky István, Terebessy Ferencz.

Meghívás. A kath. néptanítók székes-fehérvá-
ri egyesülete 1890. évi január 30-án d. előtt
9 óraker elővasó helyiségében (agppapok háza,
Szt.-István tér I-ső sz.) tartandja XXII. évi nagy-

gyűlését, melyre az egyesület t. cz. tagjai tisztelettel meghívtnak. Targysorozata: 1. Elnöki megnyitó. 2. Elnöki választás. 3. Elnöki jelentés az egyesület mult évi működéséről, történetéről és jelen állapotáról. 4. A mult őszi közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 5. A beérkezett fontosabb iratok fölolvása. 6. Pénztári jelentés a pénztár számadásainak felülvizsgálására kiküldött bizottság jelentésével. 7. A helybeli »Eötvös-alap« gyűjtő fiók-bizottságának jelentése. 8. Könyvtári jelentés. 9. Az írásban beadott indítványok tárgyalása. 10. Főtisztelendő s tudós Pallér Kelemen cist. rendü házfőnök és főgymnáziumi igazgató ur, egyesületi tiszt. tag természetani értekezése. Egyttal a t. cz. egyesületi tagok szives tudomására hozatik, hogy elhunyt egyes. tagjaink lelki üdvéért ugyancsak a nagygyűlés napján d. e. 1/2 9 órakor a székesegyházban szent mise fog tartatni. Kelt Székes-Fehérvárott, 1889. évi dec. 15-én tartott választmányi ülés határozatából. Greizinger Márton, főtanító, egyes. alelnök. Bardon József, főtanító, egyes. főjegyző.

A botbűntetést Londonban melegen és abszolúte ajánlják legujabb nevelési módszerül a jobb osztályok fegyelmezetlen leányainál. Az angol főváros legolvasottabb lapjaiban ez idő szerint a következő hirdetés állandó rovatot képez: »Rakonzátlan gyermekek, makacsokodó leányok a (következik a cím) javító intézetben legujabb rendszer szerint botosztatnak, jobb osztályu leányok saját bondoirjukban is. Díj leczkénként fél quince; előfizetőknek ármérséklés engedélyeztetik.« Egy orosz hölgy, ki abban a megtiszteltetésben részesült, hogy az új rendszer feltalálónője által külön kihallgatáson fogadtatott, e látogatásáról a következőket beszéli: Mrs. Walter, egy sovány, csontos nő, lényében hajthatatlan szigort áru el, mely öltözködésében is kifejezésre jut. Fogadóterme a fogadási órák alatt tele van látogatókkal, kik türelmesen várják, a míg rájuk kerül a fogadás sora. Egy újságokkal és képekkel elhalmozott asztalon terjedelmes könyv fekszik, melybe mindazok, kik magánlátogatást óhajtanak tenni, nevüket és lakásukat beírni tartoznak. A botoszás szigorú rendszereséggel, meghatározott fokozatok szerint és a kihágás mérvéhez képest egyes kimért adagokban alkalmaztatik. Mrs. Walter azt állította, hogy delikvensnői között nem ritkán husz éves ladyk is akadnak, kiket nyírfaveszőkkel hagy helybe. Miután a gondjaira bizott leányok ritkán vetik magukat önkényt alá a büntetésnek, Mrs. Walter az ilyen makacs teremtéseket szíjjal a padhoz szokta kötni. Egyébiránt azt beszélik, hogy Walterné, a ki három év óta özvegy, új rendszerét boldogult férjén eléggé kipróbálta.

A méhészet érdekében a vallás- és közokt. m. kir. miniszter f. é. 31.752. sz. alatt a következő leiratot intézte valamennyi egyházmegyei főhatósághoz: Az okszerű méhészet terjesztése és fejlesztésével megbízott országos méhészeti felügyelő és vándortanítók jelentéseiből kitűnik, hogy ott, hol az iskolai méheseket a méhészetben tapasztalt

tanító kezeli, a méhészet nemcsak a községben, hanem környékén is rohamosan terjed, a mennyiben az iskolából kilépő tanulók többsége örömmel űzi a gazdaságnak ezen kevés költséggel járó s mind a mellett szépen jövedelmező ágát. E tény eléggé mutatja, mily fontos szerepre vannak hivatva a néptanítók az okszerű méhészet terjesztése és megszilárdítása körül; egyszersmind arra is int, hogy a méhészkedésben jártas tanítók számát minden rendelkezésre álló eszközzel szaporítani kell. Erre legjobb alkalom nyílik a tanítóképezdekben, melyeknek tantervében a méhészet, mint a törvény által tantárgyul előírt gazdaságtan egyik ága, amugy is helyet foglal. Hivatali elődóm gondoskodása és felhívása folytán az állami tanítóképezdek többsége, de a felekezeti tanítóképezdeknek egy része is el van látva a méhészet gyakorlati műveléséhez szükséges kaptárakkal és eszközökkel, és némelyikben a növendékek a méhészetben már évek óta eredménynyel oktattatnak, és gyakoroltatnak. Egyes képezdekben azonban a beszerzett kaptárak néptelenül állanak, más helyen minden eszköz a méhészet gyakorlati oktatására még most is hiányzik. Ezért indítatva érzem magamat czímedet felkérni, hogy a főhatósága alatt álló tanítóképezdebe az okszerű méhészet tanítása érdekében, a mennyiben az eddigelé meg nem történt volna, a szükséges intézkedéseket megtenni sziveskedjék. Nevezetesen a mennyiben az intézet megfelelő kaptárakkal és népekkel még nem rendelkeznék méltóztassék azoknak megszerzetését elrendelni, egyszersmind az intézet gazdaságtan tanárát utasítani, hogy ezen tantárgy tanításával kapcsolatosan a méhészetből gyakorlati utmutatást is adjon és a növendékeknek gyakorlottság megszerzésére alkalmat nyujtson. — A mennyiben az intézet méhessel el van látva, de a gazdaságtan tanára a szükséges szakismeretnek híjjával lenne, hajlandó vagyok czímednek ez irányban nyilvánítandó óhajtása esetén a földművelésügyi m. kir. miniszter ural egyetértőleg intézkedni, hogy a kerületi méhészeti vándortanító a képezdet évenként egyszer-kétszer látogassa meg, az ifjuságnak az okszerű méhészetéről tartson előadást, a méhes kezelésére nézve a kezelőnek adjon utmutatást és oktatást. — Az okszerű méhészet iránt kedv és hajlam felébresztése czéljából ajánlatosnak mutatkozik továbbá az, hogy a magyar méheszek egyesületének közlönye, a »Magyar Mész« a képezde részére rendeltessék meg és az ifjuság részére hozzáférhetővé tétessék.

Tanügyi tájékoztató.

Kucsay Ferencz felső-domonyai pléb. arany érdemkeresztés jan 1-én meghalt. Az ő. v. f. n.! — **Somogyi János** duna-moesi (Esztergom-m.) kánt. tan pár nappal a karácsonyi ünnepek előtt elhunyt. A derék férfiút hivatalos functiója közben az orgona mellett érte utól a kegyetlen halál, roraté alkalmával. 5 kis árvája siratja. **Márkus Gyula** pápai praelatus 100 frtot adományozott a szombathelyi egyházmegyei rk. tanító-egyletnek, mely őt, mint az orsz. kath. tanítói segélyegylet elnökét tiszteletbeli tagjává választotta. — **Luczenbacher Pál** főrendiházi tag Szobora trappistákat készülő telepíteni, fiúnevelés czéljából. Magyarországon ez lesz az első trappista telep.

HAJÓS EDE és TÁRSA.

Papirkereskedés Budapest, Károly-körut 24

Árjegyzék-kivonat.

Irkák.

100 drb 1 kros irkák	— .60
100 " 1 " finomabb papirból	— .70
100 " 2 " füzetek	1.50
100 " 3 " "	2.40
100 " 5 " "	3.80

Továbbá mindennemű iskolai rajz, írószerek
írószerek nagy választékban kaphatók.

Írószerek.

1 doboz toll 144 drb	— 30 — 1.20
1 tuzat tollszár	— 6 — .50
1 font pecsétviasz jó minőségű	— .34
1 üveg vegyténta legjobb minőség	— .35
1 liter finom fekete ténta	— .50
1 üv. vörös, kék, zöld v. más szín. tént.	— .10 — .20
1 csomag 1/2 kilós porzó fekete	— .6
Itatós papírok legjobb minőségűek. Téntapor. Itató-hengerek és deszkák 25 krtól följebb.	
1 tuzat írón Hartmuth fehér fából jó mi- nőség	— .10
1 tuzat írón czedrusfából 144. szám	— .25
1 " " Demel 8 szögletű	— .24
1 " " Hartm. 8 szögl. ezüst nyom.	— .48
1 " " Hartm. legfinomabb 6-szögl.	— .70
1 " " Faber-féle minden számban	1.—
Kék, vörös és egyéb színű írónok tuzatonként jó minőségben 60 krtól feljebb.	

Kő- és könyvnyomdai munkák, n. m. bélyegzők csinosan és jutányosan készíttetnek.

Irodai papírok.

500 iv szürke fogalmi papir középvastag 7/10 S. B.	1.30
500 iv szürke fogalmipapir igen vastag 7/10 S. D.	1.80
500 iv fehér finom irodai sima vagy bor- dás 5/10 g. s. b.	2.50
500 iv fehér irodai finom 3/10 g. s. e.	3.80
250 iv legfinomabb miniszterp. 1/10 s. e. f.	3.50

Borítékok.

1000 drb vékony okmányb 46 H. világos	2.50
1000 " vastag kékes 46 B. C.	3.—
1000 " igen erős sárgás barna okmány- boríték 46 A. P.	3.50
1000 drb igen finom fehér okmányb. 240	7.—
1000 iv finom hiv. nagyalaku levélp. sima	8.—
1000 drb 4-r. boríték vastag kékes 44 B. C.	2.40
1000 drb 4-r. finom fehér boríték 218 sz.	5.—
1000 drb 4r. igen finom vastag 418 sz.	6.60

Levélpapírok.

1000 drb rendes 8-r. levélpapir, vonal- zott, kockás vagy sima	3.— — 6.—
1000 drb 8-r. levélborít. fentihez	2.50 — 5.—
1 doboz finom levélp. borítékkal 100 drb	— .40
1 " finomabb 100 "	— .50
1 " igen finom 100 "	— .75
1 " legfinomabb krém 100 "	1.—
1 " legfin. nagyobb forma 100 "	1.20

Ifj. NAGEL OTTO

Könyvkereskedése. Budapest, Muzeum-körut, a nemzeti színház bérházában.

Naptárak.

Atheneum nagy képes naptár	1.—
Mikszáth almanach	1.—
Budapest nagy képes naptár	— .60
Budapest kis képes naptár	— .30
Családi nagy képes naptár	— .80
Családi képes naptár	— .60
Házi képes naptár	— .50
Honvéd naptár	— .60
Honvéd képes naptár	— .30
István bácsi képes naptára	— .50
Kis képes naptár	— .20
Kossuth képes naptára	— .30
Közhasznú képes naptár	— .40
Lidércz naptár	— .60
Magyar háziasszonyok naptára	1.—
Magyar nép naptára	— .30
Magyar nép naptára	— .25

Magyar nők naptára	— 60
Magyar szabadsághősök napt.	— 20
Mátyás király naptára	— 20
Nagy képes naptár	— 40
Pallas nagy képes naptára	1.—
Petőfi naptár	— 30
Regélő bácsi naptára	— 40
Tündér képes naptár	— 20

Szaktanptárak.

Néptanítók zsebnaptára	1.20
Kertészeti zsebnaptár	1.40
Borászati naptár	— 80
Falusi gazda naptára, szerk. Sporzon P.	— 80
Gazdasági naptár évkönyvvel, szerkeszti Kodolányi	1.50
Gazdasági naptár, szerkeszti Wagner V.	1.40

Nemzeti közizg. kalendarium	— 90
Orvosi zsebnaptár, szerkeszti dr. Purjesz Zs.	1.50
Tanári zsebnaptár és zsebkönyv	— 50
Tanulók zsebnaptára, szerk. György Aladár	1.20
Ügyvédi zsebnaptár, szerkeszti	1.50
Borászati zsebnaptár, szerk. Molnár István	1.50
Méhészeti zsebnaptár	1.50

Humorisztikus naptárak.

Peleskei notárius naptára	— 30
Vig czimbora naptára	— 30
Hoch-naptár	1.—
Obsitos	— 30
Mehet	— 60
Moka	— 50

Csinos, elegáns tárcza-naptárak, fall-naptárak minden nagyságban és kiállításban, továbbá különféle
heti előjegyzési és tömb-naptárak 20 krtól felfelé kaphatók.

WATERBURY-

Remontoir zsebóra á 650, Remontoir chronom. á 925.
Ébresztő-órák különféle árban.

A világ legjobb órái.

Tokjaik, ályan-ezüstből, mindig fehérek maradnak; járásuk pontos, szerkezetük tartós, külsőjük csinos.

3 évi kezességgel adatnak el

a magyarországi főraktár és javítóműhely által

HOTTELMANN A. BUDAPESTEN.

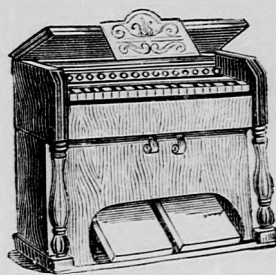
Főraktár: V., váci-körút 28 I. szám alatt

Fióközllet: IV., koronaherceg-utca 5.

Nagy választékos raktár japán és china-árakban.

Kitünő tea.

Értesítem, hogy az Öntől rendelt órák a várakozásnak minden tekintetben megfeleltek s így constálthatom, hogy mindaz, a mi ezen órákról mondatott, teljesen megfelel az igazságnak. Deveser, 1888. aug. 23-án. — Tisztelettel Szalay Otto, kir. postamester.

Ajánlom a n. é. főtisztelendő és tanító uraknak a legújabb feltalált mechanikai szalonhangszereket, u. m. „Ariston“, „Herophon“, „Phönix“ (elpusztíthatlan érczoktákkal) „Simphonion“ (önműködő), „Orpheus“ (Zongora-Ariston) és a legújabb nagy feltűnést keltő „Zongora Automája“, melynek segítségével bármely zongora, pianino vagy harmonium elé állítva, minden tetszés szerinti darabot játszhat az is, akinek legcsekélyebb zeneismerete sincsen. Mindennemű hangszerek és zenélő művek javítása és hanglása szak-szerűen és pontosan eszközöltetik. — A legcsekélyebb megbízásnak is a kivitele pontos és lelkiismeretes.

STERNBERG ÁRMIN hangszergyára
Budapest, VII. Kerepesi út 36.

FOGAK és FOGSOROK

u. m. kaucsuk, vulcanit, celluloid és aranyba foglalt, amerikai zománczfogakat készít olcsó árakon
kezesség mellett

DICK B., Budapest, VII. kerepesi-út 12. szám.

Minden tévutra vezetés kikerülése szempontjából kérjük az alábbi egyedül valódi és eredeti védjegyet figyelembe venni.

Felirat: **W. Benger Söhne.**

Aláírás: **Professor Dr. G. Jaeger.**

Egyedüli főraktára

Magyarország részére

a Dr. Jaeger G. tanár által kizárólag engedélyezett gyárosok

BENGER W. FIAI, BREGENZ

összes

Normál-alsóruha-neműinek

JAEGER tanár

társulatánál. Tulajdonos:

Jordán Károly,

BUDAPEST

IV. váci-utca 30. szám.

Férfi, női- és gyermek-normál-alsóruha-neműek, gyapju-szövetek, valamint felső-ruhák mérték szerinti készítése saját műtermünkben.

Képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Máriaczei gyomorcsöppek.

Kitünő hatású szer a gyomor minden betegségeiben.
Védjegy.

Egy üvege ára használati utasítással együtt 40 kr., két-tőspalack 70 kr.

Központi szétküldés: **Brády Károly** gyógyszerész által **Kremsierben** (Morvaország).

Kaphatók: **Török József** gyógyszer-tárában. Budapest, király-utca 12.

A valódiság jeléül minden palack vörös, fonnebbi védjeggyel ellátott csomagolásban legyen s a szintén minden palackhoz mellékelt használati utasításon rajta kell hogy legyen, miszerint az **Gusek Henrik** nyomdájában, **Kremsierben** nyomtatott

A világ legjobb szappana,

a dr. Gebhardt egyetemi tanár-féle javított zamatos
gyógytani növény-szappan
darabja 35 kr.

Müller J. L.-féle glicerin róza-szappan, darabja 35 kr., 3 darab 1 frt. — **Müller J.**-féle valódi tojás-olaj-szappan, darabja 15 kr., 3 drb 40 kr. — **Müller J. L.**-féle szalicil-szajviz, üvege 40 és 80 kr. — **Müller J. L.**-féle szalicil-fogpor, doboza 60 kr. — **Erika** legfinomabb illatszert, 1.50, 2.50, 5 frt.

Müller J. L. illatszert- és pipere-szappan-gyárosnál.

Budapest: Gyár: Rottenbiller-utca 32. sz.
Raktár: Koronaherceg-utca 2

Pozdech József utóda

THURY JÁNOS ÉS FIA

első magyar fuvogyár, harang- és érczöntőde, hangfelszerelés és nagy szerkovácosság.

Budapest, külső váczit 44. Árjegyzékek és magyarázatok bérmentve.

Az 1885. évi országos kiállításon kitűnő munkáért és jó ízlésért a nagy kiállítási érmmel kitüntetve.

GAVORA JÓZSEF

egyházi ruhák, szerek, társulati és templomi zászlók műintézete

Budapesten, váczit-utca 17. szám.

Ajánlja dusan felszerelt egyházak és kápolnák berendezéséhez szükséges tárgyait, a legjutányosabb áron, a lehető legszebb kivitelben, úgy a római kath. mint a keleti ritus szerint. — Nevezetesen: miseruhák, Ornatusok, Régi ruhák újítását, valamint tüzarányozást és ezüstölést elvállalja és olcsón készíti el. Arany-, ezüst és selyem-himzések és himzett egyházi ruhák nagy választékban.

Pontifikáló eszközök, Infulák.

reverendák, czimádák, egyházi és társulati lobogók, szent szobrok, csillárok, kelyhek, Monstranciák, stációképek, oltárok, urkoporsókat, stb. stb.

„S Z A L Á D Y - K Á V É”

ma a legjobb pótkávé, az ázsia-szemes kávéhoz vegyítékül: felülmul minden idegen behuzozott kávépótléket s mégis ára csak 1/2 kiló 12 kr. 1/4 kiló 14 kr., 1/2 kiló 26 kr. — Kapható a feltaláló:

SZALÁDY ANTAL-nál, Budapest, Andrassy-ut 86-ik sz.

helyben és vidéken; ugyanott tapkává, legjobb kávé, betegeknek utasítás szerint használva biztos segélyt nyújt gyomor- és bélhurut, rozsz emésztés, gyomorégés, gyomor- és fejtörés, gyomortól eredő fejfájás, vérszegénység, elsoványodás, álmatlanság és idegbajok ellen.

„Hungária kávé”

Ára: 1 kiló 1 frt 20 kr. — Tanítók előnyárban részesülnek.